

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Epărhiei gr. or. rom. a Caransebeșului
APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 fr.
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea

„FOAIA DIECEZANĂ“
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librăriei die-
cezane în Caransebeș. Telefon Nr. 30.

Buddhizmul

(Sfârșit)

Am adus acest exemplu mai mult pentru a demonstra că preoții aceia din Orient, cari par a nu avea nici un rost în lume, sânt oameni cu gândire disciplinată, cari își duc existența întreagă în studii și meditațiuni.

Adevărat că sânt murdari și zdrențoși, dar au studii și cunoștințe, care au pus în respect multe capacități sărbătorite de ale Apusului modern.¹ Dar să trec mai departe.

O istorie a facerii, a creațiunii încă nu cunoaște buddhizmul. Și nici nu încearcă măcar a da o espunere oarecare în privința aceasta. După filozofia lui Gautama, universul este espus, atât ce privește părțile însuflețite cât și cele neînsuflețite, la o schimbare continuă. Forma și starea prezentă a lumii este o urmare firească a imenselor schimbări sau transformări anterioare care au fost, care s'au îndeplinit deja. Schimbările acestea nu să pot însă nicidecât preciza nici caracteriza, pentru că trecerile, transformările să produc pe neobservate. Nenumărate Mahacappa (epoce mari) care constă iară din Aoni și Perioade, durează stingerea și renașterea unei noi Caccavala (univers). Încet să dezvoltă prin Chamma (verbal = faptă, activitate = totalitatea acțiunii unei ființe) înaintașului universul, și încet să pleacă spre stingere lăsând Chamma proprie apoi ca un vestmânt, în care învălindu-să să ivește alt univers. Chamma, Efectul cauzei și Acțiunea sânt numai vecinice; celelalte lucruri — însuflețite ori moarte — sânt nereale și trecătoare.

„Toate sânt schimbăcioase“ (Anicca) este primul postulat din filozofia lui Gautama, iar

celelalte două însușiri ale lucrurilor sânt Anattā (lipsa de ființă) și Duccha (durerea, suferința). Aceste trei predicte ale lumii au fost recomandate călduros de Gautama ca obiect de meditațiune continuă și aprofundare. Călătorii cari cercetează minunatele Indii, au ocaziune a vedea totdeauna oameni singuratici, ori chiar grupuri, cufundați în gândiri învărtind mărgelile de chiblibar, rostind într'una aceste trei cuvinte: „Anicca, Duccha, Anattā!“ Anicca, Duccha, Anattā!“

De altfel teoria lui Gautama despre continua schimbare a lucrurilor este adoptată azi și de naturaliștii și de filozofii moderni (M. Mendelssohn-Phädon) pe baza teoriei: că nimic nu să nimește în lume și orice moarte (sfârșire) înseamnă numai o schimbare a formei.

După buddhizm ființele simțitoare nu au suflet, sau altă ființă imaterială și independentă de trup. O creatură intelectuală cum este omul, constă din cinci „Chanda“ sau agregate.

Chanda-ele.

Cele cinci agregate care constituie o ființă intelectuală sânt următoarele:

I. *Rupa* sau forma. — Suma sau complexul însușirilor materiale care la olaltă sânt 28 și anume:

- a) patru elemente: Pământ, apă, foc și aer.
- b) Cinci senzuri: Ochiul, urechea, nasul, limba și trupul.
- c) Cinci însușiri ale materiei: formă (stat), sunet, miros, gust și pipăit.
- d) două sexe: masculin și feminin.
- e) trei forme ale existenței: Gândul (cugetul), puterea de viață și spațiul.
- f) două mijloace de comunicare: mădularele și limba.
- g) șapte însușiri ale corpurilor vii: Ușurința,

¹ La *theorie Buddhiste* par S. I. Riendauld. Paris 1903. pp. 83—89.

expansiunea, presiunea, cohesiunea, trăinicia, ruina și schimbarea.

II. *Vedanā*, sau simțirea — complexul celor șase senzuri.

III. *Sanna* (Ideile).

IV. *Sanchara* sau însușirile subiective proprii ființelor intelectuale. De toate 52 și anume:

1. Atingerea (Phassa). 2. Simțământul (ca un ce care rezultă) (Vedanā). 3. Idei abstracte (Sanna) 4. Puterea gândirii (Regruparea ideilor). 5. Judiciul (Manasicara). 6. Memoria (Sati). 7. Puterea de viață (Jucitindrija). 8. Individualitatea, (Eegattā). 9. Atențiunea (Vitacca). 10. Cercetarea (ca rezultat a atențiunii). 11. Încordarea (facultăților mentale). 12. Persistența (Adhimocca). 13. Veselia (Piti). 14. Boldul (Khandā). 15. Nepăsarea. 16—17. Somnul și buimăceala (ca contraste ale atențiunii). 18—19. Prostia și cuminența (Moha și Panna). 20—21. Neîndestulirea și îndestulirea (Lobha și Alobha). 22—23. Frica și îndrăzneala (Otpa și Anotappa). 24—25. Modestia și nerușinarea (Hiri și Ahiricā). 26—27. Ura și iubirea (Dosa și Adosa). 28—30. Dubitarea, credința și orbirea sufletească (Vicicicca, Saddha, Ditthi). 31—32. Odiha corporală și spirituală (Pariddhi). 33—34. Mlădierea (atât corporală cât și intelectuală, Lahuta). 35—36. Gingășia și Puterea (Muduta). 37—38. Cedarea și acomodarea (Cammanata). 39—40. Istefimea. 41—42. Expansivitatea (Ujjucata). 43—45. Bunăcuvînta (în cuvinte, în fapte și modul de trai, Lamma). 46. Compătimirea (Caruna). 47. Bucuria (participare la bucuria altora). 48. Invidia (Issa). 49. Stăpânirea de sine. 50. Tristeța (Cucucca). 51. Vanitatea (Udhacca). 52. Mândria (Manō).

V. *Vinnana* sau înțelegerea (puterile cugețării).

În aceste cinci „chanda“ să cuprindă tot ce constituie o ființă vie. Când o ființă moare să formează o nouă compoziție de „chanda“ prin puterea „Upadana-ei“, adică prin legarea de existență (fiecare victorie dorește să-și continue existența). Modul acesta este un fel de reformare a existenței în așa fel, că ființa să renaște din nou în existență, în o nouă formă. Renașterea aceasta este condiționată însă totdeauna de „chamma“ existenței anterioare, adică: o ființă să renaște în formă nouă, cu toate însușirile bune și rele, ale formei de mai înainte. Imediat după descompunerea ființei, urmează conform „chamma“-ei o nouă compoziție de „chanda“-e. Principiul despre „chamma“ este fundamentul eticeii buddhiste, în care își caută fericirea deja de 23 veacuri sute și sute milioane de buddhiști.

Numai cu „Chamma“ să explică și o altă învățătură a buddhismului, anume că înainte de Gautama au mai existat mulțime de Buddha

(lumiști). Mai mult chiar, un „buddha“ să arată totdeauna în lume, când popoarele prin neștiință sânt imbrăncite în mizerie, când au mai multă trebuință de înțelepciune, de lumină, a căror propagare între oameni cade totdeauna în competența acestor buddha. Pelângă dâșii să adună în toate vremile cete de învățacei, cari râvnesc a imita pe învățătorul lor, dându-li-să posibilitatea de a reveni mai târziu, după renașteri și multe compozițiuni de „chanda“-e, chiar și dâșii ca „buddha“ adevărați.

Credoul învățăturii buddhiste esto însă învățătura despre cele »patru Adevăruri« (Cattari — Ariya — Saccani). Învățătura aceasta este un fel de extras al principiilor fundamentale din filozofia buddhistă și despre credinciosul care le urmează atât în teorie cât și în praxă, să zice că a »intrat pe cale«, zicerea noastră: a trecut la creștinism. La sfârșitul acestei »căi« care cum am zice are iarăș »opt poteci« este ținta, limanul dorit al buddhiștilor — *Nirvana*.

Despre simbolul credinții

XIX. Despre înviere.

A înviat a treia zi.

Isus a murit Vineri, iar Duminică a înviat, cum să istorisește de evangeliștii Mt. 28. Mc. 16. Lc. 24 și Io. 20. Cea mai mare minune este învierea, de aceea trebuie să o dovedim deplin. Prin urmare trebuie să arătăm: *Dovezile faptei, răspunsurile față de ceice se îndoiesc.*

1. Dovezile faptei.

Acestea sânt număroase, pare că Dumnezeu a lăsat anume să fie așa multe.

1. *Prosciile*. În T. V. zice psalmistul: „Nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici vei da pe cel cuvios al tău să vadă stricăciune“ (Ps. 15. 10). Așijderea să prezice fapta aceasta în T. N. Așa Mântuitorul însuș spune că va muri și învia, și adică a prezis el aceste două fapte în auzul mai multora și formal.

Evreii știau aceasta, deaceea și cer lui Pilat să pună strajă la mormântul lui Isus.

2. *Dușmanii* lui Isus încă dovedesc fapta. Arhierii încearcă să mituească pe soldați cu bani (Mts. 28, 11 sq). Mai târziu sinedriul oprește pe apostoli a predica învierea, dar nu zic că aceasta nu s'ar fi întâmplat, ar fi minciună (Fapt. Apost. 4, 17).

3. *Mărturia femeilor sante*. Acestea veniseră să îmbalzameze trupul lui Isus, dar află mormântul deșert, trupul nu era aci. La început credeau ele că a fost furat, ingerul însă le spune cele întâmplate.

4. *Arătările lui Isus*. După s. Scriptură el s'a arătat: Mariei Magdalena, apostolilor, celor doi învățacei cari mergeau la Emaus, Iudeilor cari în cele

40 zile înainte de înălțarea la cer puteau să se apropie de el.

5. *Mărturia apostolilor.* Ei n'au fost înșalați, căci învierea e faptă ce au putut-o constata din unele împrejurări și ei au crezut-o numai în urma dovezilor evidente. Apoi după ce odată s'au convins de adevărul faptei au vestit-o tuturor chiar cu primejdia vieții. Pascal zice: „Cred martorilor cari viața și-o dau“. Dar nici ei n'au putut să înșele, căci trebuiau să se teamă de pedeapsa lui Dumnezeu și de disprețul, goanele oamenilor și ce motiv ar fi avut să înșele? Ei dăduseră dovezi că sânt slabi, chiar lași, în timpul patimilor lui Isus. Cum deveniseră ei odată așa de curajoși, hotărâți, tari să susțină o astfel de minciună?

2. Răspuns la unele obiecțiuni.

E firesc că dușmanii bisericii își dau multe silințe să răstoarne dogma învierii, căci după cuvintele s. apostol Pavel. „Dacă Cristos n'a înviat, zadarnică e predica noastră, zadarnică e credința noastră“ (1. Cor. 15, 14). Obiecțiunile sânt:

1. *Moartea Domnului nostru Isus Cristos n'a fost reală.* Din cele espuse mai înainte ne-am convins însă că moartea lui a fost reală:

a) Ancheta așezată de Pilat cu scopul de a da lui Iosif din Arimateea și Nicodim trupul lui Isus.

b) Torturile ce le-a suferit el, îndeosebi străpungerea cu sulița.

c) Înbalzământul trupului.

d) Mărturia arhierilor. Ei sânt siguri că Isus a murit, se tem însă ca trupul lui să nu fie furat.

2. *Apostolii au furat trupul lui Isus.* Cum s'a întâmplat aceasta? Toate ipotezele nu pot fi admise.

a) Să poate admite că strața dormise? E straniu ca toți să fie dormit. De altă parte, chiar presupunând aceasta, n'ar fi putut vedea nimic, mărturia lor n'ar avea valoare. În urmă, dacă fapta ar fi adevărată, soldații trebuiau pedepsiți fiindcă nu și-au făcut slujba.

b) Să poate admite că strața să se fi lăsat a fi mituită? În acest caz interesul lor era să facă cauză comună cu apostolii și pretutindene să lățască vestea că Isus a înviat.

c) De apostoli să poate presupune să fi săvârșit înșalaciune ori violență? Ei erau prea fricoși încât să poată ataca ori să îndrăznească a mitui pe soldații străjuitori, cari erau destul de numărâși la străjă.

d) Poate stâncea au fost scobită și așa au scos trupul lui Isus? Atunci însă trebuiau să facă zgomot, ar fi făcut bătători de seamă pe străjuitori, chiar i-ar fi deșteptat din somn. De altfel ei ar fi trebuit să sape un tunel de cel puțin 1 km.; o muncă ce să poate săvârși timp mai îndelungat, nu în două nopți. Și unde ar fi rămas dărâmurile? Nu i-ar fi împiedecat?

XX. Înălțarea la cer.

S'a înălțat la ceruri și șede de dreapta Tatălui.

După înviere Domnul nostru Isus Cristos petrece 40 de zile pe pământ arătându-se mai de mul-

teori învățăceilor săi și pregătindu-i pentru înalta lor misiune cu care avea să înceadă de o parte, iar de altă parte a voit să dea probe neîndoioase despre învierea sa din morți. În cele următoare vom vedea: *Cum s'a înălțat Isus Cristos la cer, de ce s'a înălțat și ce face în cer?*

1. Cum s'a înălțat Isus Cristos la cer?

Întâmplarea aceasta să petrece pe un munte numit al Olivilor, probabil la 25 Mai, pe la amiază. Domnul nostru Isus Cristos s'a înălțat la cer cu puterea lui, nu de o putere străină. El face mișcarea aceasta nu numai în prezența apostolilor și învățăceilor lui, ci fiind de față popor mult. Multe suflete credincioase îl însoțiseră în această cale triumfală, căci în Faptele Apostolilor să scrie că doi ingeri pun capăt răpirii (cap. 1).

2. De ce s'a înălțat la cer?

El s'a înălțat:

1. Să primească răsplata meritelor lui: „Vrednic este mielul care s'a junghiat a primi putere și dumnezeire și înțelepciune și tărie și cinste și mărire și bine-cuvântare“ (Apoc. 5, 12).

2. Să trimită pe Duhul sânt bisericii întemeiate aici. „De nu mă voi duce, grăește Mântuitorul, nu va veni la voi Mângăitorul, iar de mă voi duce, îl voi trimite vouă“ (Io. 16, 7).

3. Să dovedească că împărăția lui nu e din această lume.

4. Să ducă în cer cugetele, cuvintele, dorințele și năzuințele oamenilor.

5. Să deschidă omenirii mântuite cerul care fusese închis în urma păcatului. „Ridicați boeri porțile voastre și ridicați porțile vecinice și va intra împăratul mării“ (Ps. 23, 7).

6. Să gătească oamenilor loc și să arate meritul credinții noastre în El. De aceea evangelistul Ioan: „Merg să vă fac vouă loc“ și „Fericțiți ceice n'au văzut și au crezut“ (Io. 14, 2, 20, 29).

7. În urmă s'a înălțat el la cer să întărească credința și să curețe dragostea noastră, căci nici s. apostoli nu aveau credința adevărată ce cere. Mântuitorul zice: „Părinte, pe cari i-ai dat mie, voesc ca unde sânt eu și ei să fie cu mine“ (Io. 17, 24), și: „Vă este de folos să mă duc“ (Io. 16, 7). Aceste scăderi s'au înlăturat după ce a fost trimis Duhul sânt.

3. Ce face el în cer?

Simbolul răspunde la această întrebare: „Șede de dreapta Tatălui.“ Ce însemnează aceste cuvinte?

1. El șede exprimă că Domnul nostru Isus Cristos după năcazurile și suferințele răbdate pe pământ acum odihnește, pauzează în veci.

2. *De dreapta Tatălui.* E dela sine înțeles că Părintele nu are dreaptă, stângă, căci e spirit curat, ci să exprimă că Domnul nostru Isus Cristos ca om are în cer întâiul loc, locul de onoare, în nemijlocită apropiere de Dumnezeu; e mai presus decât toată făptura. „Sculându-l din morți l-a pus a șede de

dreapta sa intru cele cerești, mai presus decât toată începătoria și stăpânia și puterea și domnia și decât tot numele ce să numește nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor" (Efez. 1, 20. 21).

3. În cer cugăta el la noi, căci puterea o întrebuințază în folosul nostru; el e arhieru, mijlocitor, apărător, victimă.

a) Ca *arhieru* se roagă pentru noi. „Cristos Isus, care a murit, mai vârtos a înviat, care e de dreapta lui Dumnezeu, care și mijlocește pentru noi" (Rom. 8, 34).

b) *Mijlocitorul* nostru este întrucât menține pacea noastră cu Dumnezeu. „Și însuș e curățire pentru păcatele noastre" (1. Io. 2, 2).

c) Ca *apărător* îl descrie apostolul Ioan: „Fiilor, acestea scriu vouă, să nu păcătuiți. Dar deși a păcătuit vrîmul, avem apărător la Părintele pe Isus Cristos cel drept" (1. Io. 2, 1). În urmă

d) *Victimă* este el, căci neconținut se jertfește, aduce înainte Părintelui cereșc ranele câștigate pentru mântuirea oamenilor.

(Urmează)

Statistici sârbești din dieceza Caransebeșului și a Aradului în veacul XVIII.

VII Protopopiatul Totvaradiei

(Sfârșit)

1. *Roșia*, n. c. 24, biserica de lemn, veche, hr. Bunăvestirea, n. p. 1: Ioan Popovici, însurat. Fratele lui Ioan, preotul Ianoș „bignmul", nu servește, ci îi ajută ca diac.

2. *Corbești*, n. c. 15, fără biserică, filiala parohiei din Petriș.

3. *Petriș*, n. c. 51, biserica de lemn, veche, hr. Bunăvestirea Pr. sf. Născ. de Dumnezeu, n. p. 2: protopopul Constantin Popovici și Zaharie, fiul său, însurați. Aceste trei sate sânt domeniul lui Salbecov a inspectorului suprem erarial din Timișoara.

4. *Itten*, domeniu lui Gaspar Lengel, „salzoficir" în Arad, n. c. 55, biserica de lemn, veche, nu să știe de-i sfințită, e afară de sat, hr. sf. Ioan, n. p. 1: Opre însurat.

5. *Săliște*, domeniu ca sub 4, n. c. 33, biserica de lemn, nouă, nesfințită, hr. sf. ap. Petru și Pavel, n. p. 1: Petru însurat.

6. *Toc*, domeniu ca sub 4, n. c. 31, biserica de lemn, nu-i de mult, nesfințită, hr. Intrarea în biserică a Născ. n. p. 1: Petru însurat.

7. *Hada*, domeniu lui Forai, notariul varmeghiei, n. c. 14, biserica de lemn, veche, sfințită de episcopul Ioanichie Martinovici, hr. Bunăvestirea, n. p. 1: Iosif Popovici, însurat.

8. *Soborșin*, domeniu ca sub 7, n. c. 30, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. Bunăvestirea, n. p. 1: Locul parohial vacant.

9. *Temeșești*, domeniu lui Casoni n. c. 10, }
10. *Vinești*, domeniu ca sub 1, 2, 3, n. c. 22, } fără biserică, filia-
11. *Alaliș*, domeniu ca sub 9, n. c. 14, } lele Soborșinului.

12. *Pârnești*, domeniu ca sub 9, n. c. 11, biserica de lemn, slabă, nesfințită, hr. sf. Nicolae, n. p. 1: Mihail însurat.

13. *Lupești*, domeniu ca sub 9, n. c. 18, biserica de lemn, veche, s-a ruinat, nu să știe de-i sfințită, hr. sf. Paraschiva. Servește popa Mihail din Pârnești.

14. *Baia*, domeniu ca sub 9, locuitorii acestui sat adună de pe văi aur și-l dau domnului (spăiei), n. c. 17, fără biserică, filiala Pârneștilor.

15. Orașul *Totvărădia*, domeniu ca sub 9, n. c. 42, biserica de lemn, nu-i de mult, nesfințită, hr. sf. Paraschiva, n. p. 1: Dragan însurat.

16. *Iulița*, domeniu ca sub 9, n. c. 32, biserica de lemn, nouă, nesfințită, hr. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 1: Ioan însurat.

17. *Găvoștia*, domeniu ca sub 9, n. c. 32, fără biserică, filiala parohiei din Iulița.

18. *Dumbrăvița*, domeniu sub 9, n. c. 17, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. sf. Paraschiva, n. p. 1: Teodor și Ioan, fiul său, însurați.

19. *Grași*, domeniu ca sub 9, n. c. 13, biserica de lemn, nouă, nu-i gata, hr. Înălțarea sf. Cruci. Servește popa Teodor din Dumbrăvița.

20. *Căpruța*, domeniu ca sub 9, n. c. 43, biserica de lemn, veche, fac nouă, nesfințită, hr. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 1: Zaharie Popovici, însurat.

21. *Bărzava*, domeniu ca sub 9, n. c. 27, biserica de lemn, nu-i de mult, nesfințită, hr. sf. Nicolae, n. p. 1: Constantin însurat.

22. *Monoreștie*, domeniu ca sub 9, n. c. 18, fără biserică filiala parohiei din Berzava.

23. *Conop*, domeniu ca sub 9, n. c. 37, biserica de lemn, nu-i de mult, nesfințită, hr. sf. Paraschiva, n. p. 1: Petru însurat.

24. *Odvoș*, domeniu ca sub 7, n. c. 30, au început să facă biserică. Servește popa Petru din Conop.

Districtul Hălmagiului.

Toate satele acestui district sânt în comitatul Zarandului în

Principalul Ardealului.

1. Orașul *Hălmagiu*, n. c. 142, biserica zidită de peatră, veche, sfințită de arhierii ortodocși, hr. sf. Nicolae. Acum la ordinul M. Sale e rezervată pentru uniți. La ea e protopopul unit Simion (apostatu) și fratele lui popa Petru, dintre locuitori nu-i nimeni unit.

2. *Tisa*, domeniu erarial n. c. 34 } fără biserică
3. *Termuri*, domeniu lui Hollaki } filiafele paro-
Iános n. c. 30 } hiei din Hălماج.

4. *Leasa*, n. c. 43 } fără biserică filialele pa-
5. *Leșcioara*, n. c. 11 } rohiei din Hălماج.

6. *Luncșoara*, domeniu erarial, n. c. 26, biserica de lemn, veche, nu-i reparată, nesfințită, hr. Bunăvestirea pr sf. Născ. de Dumnezeu.

7. *Ivănești*, domeniu erarial, n. c. 16, biserica de lemn, nu-i de mult, nesfințită, sf. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 1: Petru Furdie, însurat.

8. *Ocișor*, domeniu erar. n. c. 23, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. Bunăvestirea P. Sf. Născ. de Dumnezeu. Servește popa Petru din Ivănești.

9. *Ociul*, domeniul ca sub 3, biserica de lemn, veche, goală, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril. Filiala parohiei din Băsarăbeasa. Servește popa Petru din Ioanești.

10. *Băsarăbeasa*, dom. erar. n. c. 22, biserica de lemn, veche, nesfințită, sf. Nicolae, n. p. 1: Simion (bigam) acum unit, Toma Popovici, fiul său, ortodox, însurat și Petru fratele lui Toma (bigam) nu servește, ci ajută ca diac.

11. *Vața de jos*, domeniu erar. n. c. 13, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. sf. Nicolae, filiala parohiei din Băsarăbeasa.

12. *Prăvăleni*, dom. er. n. c. 18, biserica de lemn, nesfințită, hr. sf. Dumitru. Câte-odată servește popa Toma din Băsarăbeasa.

13. *Ciungani*, dom. er. Aceste două sate 12 și 13 am rânduit să fie o parohie, n. c. 14, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. Bunăvestirea Pr. sf. Născ.

14. *Căzănești*, dom. er. n. c. 6, fără biserică.

15. *Vața de sus*. Aceste două sate, 14 și 15, am rânduit să fie o parohie, n. c. 17, biserica de lemn, nouă, nesfințită, hr. Intrarea Pr. sf. Născ. de Dumnezeu.

16. *Brotuna*, dom. er. n. c. 9, fără bis., filiala parohiei din Târnova.

17. *Târnova*, dom. er. n. c. 30, biserica de lemn, nesfințită, hr. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 2: Iosif Popovici, bătrân și fiul său Iosif, însurat.

18. *Schei*, dom. er. n. c. 19, biserica de lemn, veche, sfințită, hr. Intrarea Pr. Sf. Născ. de Dumnezeu, n. p. 1: Petru Popovici, bătrân, însurat.

19. *Strâmba*, dom. er. n. c. 19, biserica de lemn, foarte mică, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril. De 9 ani nu-i preot în sat. Servește popa Petru din Schei.

20. *Poenari*, dom. er. n. c. 56, biserica de lemn, slabă, n. p. 1: Georgiu Popovici și Mihail, însurați.

21. *Țohești*, dom. er. n. c. 16, biserica de lemn, slabă, nesfințită, sf. Arh. Mihail și Gavril. Servește popii din Poenari.

22. *Tomești*, domeniu lui Paul Hollaki, fișpanu, n. c. 53, biserica zidită de piatră, nu-i gata și nu-i sfințită, hr. sf. Paraschiva, n. p. 2: Iosif Popovici, nemeș și Dumitru nemeș, însurați.

23. *Tulești*, dom. er. n. c. 21, biserica de lemn, slabă, mică, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril, servește popii din Tomești.

24. *Liahuți*, dom. er. n. c. 23, biserica de lemn, veche și slabă, nesfințită, hr. sf. Nicolae n. p. 1: Ioan însurat.

25. *Dobruți*, dom. erar. n. c. 23, biserica de lemn, veche, foarte slabă, nesfințită, hr. Adormirea Născ. de Dumnezeu. Servește preoții din Liahuți.

26. *Rișculița*, dom. er. n. c. 17, biserica zidită de piatră, nu-i gata, văpsită, nesfințită, hr. Adormirea Născ. n. p. 2: Constantin și Iosif însurați.

27. *Baldovini*, dom. er. n. c. 17, biserica de lemn, nesfințită, hr. sf. Nicolae, filiala parohiei din Rișculița.

28. *Obersia*, dom. er. n. c. 13, biserica de lemn, nesfințită, Adormirea Născ. de Dumnezeu, filiala parohiei din Hălmăjel.

29. *Târnăvița*, dom. er. n. c. 11, biserica de lemn, veche, sfințită, hr. sf. Nicolae, u. p. 1: Lazar, însurat.

30. *Hălmăjel*, domeniu lui Paul Hollaki fișpanu, unde și trăiește, n. c. 28, biserica de lemn, veche, slabă, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 2: Iov. și Danil Popovici, frați însurați.

31. *Sârbi*, dom. er. n. c. 21, fără biserică, filiala parohiei din Hălmăjel.

32. *Bănești*, dom. er. n. c. 23, biserica de lemn, nouă, nesfințită, hr. Adormirea P. Sf. Născ. de Dumnezeu, n. p. 1: Ioan Popovici, însurat.

33. *Vojdog*, dom. er. n. c. 8, fără biserică, filiala bisericii din Bănești,

34. *Cristești*, dom. er. n. c. 15, biserica de lemn, nesfințită hr. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 1: Danil, însurat, frate-său Petruți (bigam) servește ca diac.

35. *Brusturi*, dom. er. n. c. 39, biserica de lemn, veche, nesfințită, Înălțarea Domnului, filiala parohiei din Cârstești.

36. *Bodești*, dom. er. n. c. 15, biserica de lemn, nouă, nesfințită, hr. sf. Treimi; filiala parohiei din Cristești.

37. *Ciuci*, dom. er. n. c. 32, biserica de lemn, veche, nesfințită, Arh. Mihail și Gavril, n. p. 2: Iosif și Iov. Popovici, frați; diaconul Lazar, fratele lor, însurați.

38. *Mermeci*, dom. er. n. c. 6, fără biserică, filiala bisericii din Ciuci.

39. *Magurița*, dom. er. n. c. 14.

40. *Lazuri*, dom. er. n. c. 22, biserica de lemn, veche, nesfințită, Adormirea Născ. Servește preoții din Ciuci.

41. *Groși*, dom. er. n. c. 6, fără biserică, filiala parohiei din Lazuri.

42. *Vidra*, dom. er. n. c. 28, biserica de lemn, nouă, hr. sf. Cosma și Damian.

Următoarele opt sate sânt pe domeniu D-lui Cosma, consilier la cancelaria transilvană în Viena, sub inspecțiunea fișpanului Hollaki:

43. *Acina*, n. c. 62, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 1: Lazar însurat.

44. *Poiana*, n. c. 16, fără parohie, filiala parohiei din Acina.

45. *Tălog*, n. c. 22, biserica de lemn, nesfințită, sf. Arh. Mihail și Gavril. Servesc popii dimprejur.

46. *Acința*, n. c. 19, biserica veche, de lemn, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril, filiala parohie, din Tălog.

47. *Pleşcuța*, n. c. 30, biserica de lemn, vechei nesfințită, hr. Paraschiva, n. p. 1: Ianoș . . . , însurat.

48. *Guravăii*, n. c. 13, biserica de lemn, nouă, nesfințită, sf. Gheorghe; filiala parohiei din Pleșcuța.

49. *Răstoci*, n. c. 13, fără biserică, n. p. 1: Ianoș, însurat.

50. *Dumbrava*, n. c. 12, fără biserică, filiala parohiei din Răstoci. Am dat prdin acestor două sate, ca împreună să zidească biserica.

Din aceste statistici să poate vedea însămănătatea lor. Ce e drept, numele unor sate sânt schimosite, precum s'a făcut și cu numele preoților. Aproape nici un nume nu a rămas fără de adausul *ov*, *vici*, sau *in*, prin care tindeau Sărbii să sârbizeze numele românești. Cu toate acestea să pot recunoaste ușor satele și numele românești.

De încheiere dau după Viadimir Iakșici, ¹ starea numerică a Sărbilor și a Românilor din Bănat.

În eparhia *Timișoarei* erau la 1797 cu totul 147, 537 sârbi, în 1847, erau 215, 942, iar în 1867 erau 224, 329. În eparhia *Vârșetului* erau în 1797 cu totul 26, 513 Sârbi, în 1847, 48, 923, iar în 1867 erau 50, 203 Sârbi. Români erau în 1797 în eparhia *Timișoarei*, 196, 211, în 1847 erau 257064. În eparhia *Vârșetului* erau ei în 1797, 198017, iar în 1847, 240923. Suma totală a Sărbilor din Bănat era 1797, 174050, iar în 1847 era 264, 865, în 1867 era 274, 532 pe când Românii numărau în Bănat la 1797, 394228, la 1847, 497, 597, iar la 1867, 532524 suflete.

În comitatele Arad și Cianad erau în 1797, 10601 Sârbi, cari până la 1867 au scăzut la 4163, romani-zându-se cea mai mare parte.

Cernăuți, Noemvrie 1908. *Silviu Dragomir.*

Viața socială

Duminică în 1/14 l. c. d. a. la orele patru a avut loc șazătoarea literară aranjată de societatea „Ioan Popasu“ a tinerimei studioase dela institutul pedagogic din loc. Este deja a doua șazătoare bine cercetată, dovadă, că amabilul ei prezident Dr. Nicolae Regman-Paunaș, convins fiind, că aranjorii de felul acesta sunt un factor indispensabil pentru creșterea tinerimei noastre și pe terenul social-cultural, n'a cruțat nici timp nici oboseală pentru a-se achita în mod demn de poziția onorifică de prezident al numitei societăți.

Prezidentul printr'o vorbire bine nimerită a arătat publicului însămănătatea șazătoarei și a desfășurat programa lăsând să urmeze: a) Priccasna. „Doamne

Doamne“ cântată în două voci, tenor elevul E. Jian, bariton elevul A. Circo. Ambii dispun de o voce curată, timbru plăcut, și fiind cântarea bis-ricesească, au fost pătrunși de adevăratul sentiment cu care trebuie executate astfel de cântări, ceea ce a și făcut, ca publicul să fie transpus în sfere mai sublime la auzul acestei piese. Au fost viu aplaudați.

A urmat disertația prezidentului: „Tolstoi despre Isus“, lucrare clasică, care ne-a făcut cunoscuți cu marele scriitor rus, dar mai ales cu învățăturile savantului din nord despre Isus, a fost ascultată cu viu interes, și disertantul felicitat din partea publicului.

Surugiul, cântonetă de Alexandri, predat de elevul M. Jigoria, a făcut efect deosebit, a plăcut mult publicului, aplause frenetice i-au fost răsplata.

Ca încheiere a programului a urmat punctul de forță, Beriot: „Duett“ de vioare predat de Dșoarele Silvia Iorga și Florica Lințu. Fiind Dșoara S. Iorga deja binecunoscută publicului nu mai e lipsă să facem comentariu despre înalta tehnică și dibăcia de a manua arcușul, este o violinistă de primul rang. Iar Dșoara F. Lințu, care e și elevă de conservator, ne-a convins că are să devină de asemenea o bună maeștră în conducerea arcușului. Fiind duetul executat cu o deosebită fineță ne'a dat ocaziune să putem aprecia și cunoaște muzica clasică. Publicul care s'a amuzat deosebit la auzul plăcutelor acorduri, a răsplătit cu aplause pe maeștrele arcușului.

Dupăcum sântem informați Duminica aceasta se va aranja a treia șazătoare literară. Învităm și pe această cale On. Public.

Știri

Alegeri. Joi în 5 l. c. s'au ținut alegerile deputaților preotești pentru Sinodul eparhial. Aleși au fost: în cercul Valeaboului protopresbiterul *Andrei Ghidiu*, în cercul Logojului protopresbiterul *Dr. Gheorghe Popovici*, în cercul Zgribesci protosinghelul *Dr. Iosif Tr. Badescu*, în cercul Făgetului protopresbiterul *Sebastian Olariu*, în cercul Coșava *Dr. Petru Ionescu*, secretar ministerial, în cercul Buziașului protopresbiterul *Ioan Pepa*, în cercul Jebelului —, în cercul Ciacova preotul *Pavel Iancu*, în cercul Fizeș preotul *Avram Corcea*, în cercul Vârșetului protopresbiterul *Traian Oprea*, în cercul Iamului preotul *Sofronie Avramescu*, în cercul Sasca mont, preotul *Simeon Luca*, în cercul Oravița mont. *Dr. Iosif Olariu*, în cercul Reșița mont. *Dr. Petru Bărbu*, în cercul Bogșa mont. preotul *Petru Ieremia*, în cercul Caransebeșului I. P. C. Sa părintele arhimandrit *Filaret Musta*, în cercul Teregovei *Dr. Petru Ionescu*, în cercul Mehadiei și Bozovici protopresbiterul *Mihail Pojovici*, în cercul Satul nou protopresbiterul *Trifon Miclea*.

Hirotesire, P. S. Sa Episcopul Aradului Sâmbătă în 21 Februarie v. a Hirotesit protosinghel pe ieromonahul din Budapesta Ghenație G. Bogoeviciu. Felicitări.

Necrolog. *Filip Adam*, protopop gr. ort. rom., după grele suferințe a trecut la cele eterne Vineri, la 27 Februarie (12 Martie) 1909 la 6 ore dimineața, în etate de 63 ani, în al 32-lea an al fericitei sale căsătorii și în al 24-lea an al preoției sale. Rămășițele pământești s'au așăzat spre vecinică odihnă Duminică în 1/14. Martie c. la 10 ore a. m. în cimiterul gr. ort. român din Iam. *Fie-i Iărâna ușoară și memoria binecuvântată!*

¹ Glasnik, XXXIII din 1872.

Cum ese adevărul la lumină. * Vizirul Mirza a fost calomniat la domnul său — şahul Perziei Nadir — cumcă ar fi neglijat cultivarea economică a țării. Acesta, fără a mai cerceta afa-cerea, îi depune din oficiu și judecă la exil într-un loc deșert și pustiu. Mirza, neavând încotro, tace și aștepta executarea pedepsei, care întârzie. După un timp şahul intră pe succesorul lui Mirza despre executarea sentinței. Acesta cere un nou termen pentru studierea și aflarea locului de exil, ceea ce i-să și acordă. La acest termen prezentându-se îi comunică, cumcă pedeapsa nu s-a poate executată, fiindcă în tot regatul nu este nici un loc pustiu și deșert: ci, cât îi ține scopul, e tot cultivat și în floare. La cuvintele acestea şahul a trăsărit și foarte măhnit zise: „Atunci am făcut o mare nedreptate vizirului meu Mirza. Dacă este așa, atunci aceasta este numai lucrul lui și dovada cea mai bună, că el mi-a fost credincios și și-a împlinit datorințele sale. Blăstăm tuturor șoptitorilor și calomniatorilor.” Și l-a pus din nou în oficiul lui.

Copii buni. * Trei frați japonezi nu puteau susține pe mama lor văduvă și morboasă, parte că erau săraci foarte și parte că condițiunile de trai să înrăutățiseră. Toemai în acel timp statul escrise un premiu pentru prinderea unui criminal. Cei trei frați se sfătuesc a recurge după acel premiu și cu acesta a îngrijii pe mama lor. Ei deci aruncară sorți. Soacța căzu pe cel mai tânăr. Ceialalți doi îl iau și predau judecătoriei, că acela este criminalul curentat. Acesta recunoaște crima, dar se încurcă rău la predarea amănuntelor. Preste aceasta mai înțelegând și mama lor de înțelegerca avută, face singură arătare zicând: „Mai bine voesc a muri de foame decât a mă ajuta pe calea aceasta”. Iară judecătorul, cu toate că tinerul recunoștea a fi făptuitorul, îl eliberează. Ajungând această întâmplare la cunoștința împăratului, dă fiului celui mai mic o rentă de 4500 marce, iară celorlalți 1500 m. pentru dragostea lor și îngrijirea de mama lor văduvă.

Cronica literară și culturală

Profețiile mesianice din cele cinci cărți (Pentateuh) ale lui Moisi comentate după textul original de prof. univ. Dr. Em. Voiutski. Aceasta este opera mai nouă a părintelui prof. Voiutski cu care ne înbogățește modesta noastră literatură teologică. Pe baze strict științifice, DSA traduce și comentează profețiile mesianice (1. M. III, 15; 1. M. XII, 3; 1. M. XVIII, 18; 1. M. XII, 18; 1. M. XXIV, 17—19; 5. M. XVIII, 15, 18, 19) din Pentateuhul lui Moisi, inducând și confruntând traduceri și explicații cele mai vechi ale locurilor respective și după o analiză amănunțită alor, îndreptând ici colo, unde este trebuință, autorul își espune păreri proprii — deduse prin combinații drepte — că, cum au să se traducă și lămurască aceste profeții referitoare la Mântuitorul — Cristos. Știm că scopul, peste tot, al profețiilor mesianice din T. V. a fost: pregătirea omenimei căzute pentru cunoașterea Mântuitorului promis ce avea să vină la plinirea vremii. Șirul lor și începe îndată după căderea protopărinților genului omenesc în cartea Facerii și se continuă cu aceiași precizie și claritate până la cel din urmă și cel mai mare profet al legii vechi, până la s. Ioan Botezătorul, maintemergătorul cel nemijlocit al Domnului.

Cunoașterea sigură a acestor profeții din revelațiunea Vechiului Testament ne este cu atât mai trebuitoare, ca din ele să cunoaștem și să credem tot mai mult, că ele s'au împlinit *avea*, până în cele mai mici amănunte în persoana Mântuitorului. Ele sânt atât de evidente și precize, încât o comparare a lor cu *insușiile, caracterul și faptele* lui Isus Cristos, arată cu temeinicie absolută, că *numai* El putea fi Mântuitorul cel făgăduit de Dumnezeu — creatorul. După acestea avea să fie El *om, rege, preot, Dumnezeu și profet*, ceea ce a și fost El în faptă!

Aceste însuși ale Mântuitorului ni le dovedește părintele prof. Voiutski din profețiile mesianice ce și le alege din s. cărți ale lui Moisi.

* Trimise de preotul N. Jurca din Cireș.

O continuare în culegerea și tălcuirea locurilor mesianice, cu deosebire din *profeții* V. T. ar fi tot așa de binevenită ca și cartea de față — ba chiar *necesară*. Cartea Psalmilor o avem întregă tradusă și explicată în română-ște cu rară pricepere de profesorul de pie amintire Isidor Onciul. Moartea Pa răpit însă înainte de a-și putea vedea opera tipărită, și de aceea tipărirea și revizuirea manuscrisului a fost încredințată urmașului său, profesorului Voiutski. Le spunem acestea, pentruca să legitimăm dorința noastră ce o exprimăm pentru explicarea locurilor mesianice și din profeții.

Despre *Coloniile macedo-române și linereța metropolitului Șaguna* a fost conferința preotului Gh. Tulbure ținută în Muzeul național din Sibiu, al cărei sfârșit se tipărește în numărul 6 al *Luceafărului*. Este frumos și inteligent scrisă „acea singură parte din viața” marelui metropolit Șaguna, pe care și-a ales-o harnicul scriitor, carele este părintele Tulbure, căci zice DSA „personalitatea aceasta uriașă nu se poate înfățișa în adevărata ei lumină, decât în urma unor cercetări întinse și amănunțite, călăuzite de pătrunderea și aprecierea conștientioasă și întemeiată pe documentarea largă și sigură a istoriografului bisericesc, politic și literar deopotrivă”. Și iarăși „astăzi, . . . viața și activitatea lui Șaguna nu se mai poate trata în așa numitele liniamente generale, decât cu rizicul de-ai înjosi memoria . . . Comoara aceasta de frământări, de lupte și izbânzi mari trebuie desgroată din toate colțurile și analizată din fir în fir, pentru-ca s'o putem privi în toată strălucirea ei . . .” Și noi zicem, că părintelui Tulbure i-a succes să spună pe deplin ceea ce a dorit să spună despre tinereța marelui Metropolit. Același număr din *Luceafărul* are o novelă *Seceta* alui Sandu-Aldea, poezii de Goga, *Cunștan* și *Rotică* (bucovinean), urmarea traducerii *Ceasul* din Turgheniev de E. Hodoș, o dare de seamă asupra broșurei lui Sadoveanu, *Oameni și locuri* de A. Ciura și *Cronică* bună de redactorul revistei O. Tăslăuanu.

La Sibiu în cele două Duminici din urmă, două conferințe frumoase și atrăgătoare de dnii Tăslăuanu și prof. sem. Dr. A. Crăciunescu. Cel dintâi a vorbit, împede și corect despre *mișcarea literară modernă* la Români, cu cetiri din reprezentanții de căpetenie Iosif, Sandu, Goga și Sadoveanu ai acestei literaturi, iar prof. Crăciunescu a schițat pe scurt viața Mântuitorului, ilustrând-o prin proiecțiuni de schiopticon. Ambele conferințe au plăcut mult, făcându-se părtași autorii de cele mai vii ovațiuni ale publicului participător. Peste tot conferințele și seratele literar-muzicale din Sibiu pot servi de model și altor centre românești prin înălțimea și distincția lor.

A apărut No. 424—425 al „*Bibliotecii pentru toți*” cuprinzând: „*Îndreptări*”, roman de d-nul Duiliu Zamfirescu, membru al Academiei române. Prețul 60 bani. Noul roman al minunatului poet și prozator, e al patrulea din ciclul de romane cari formează *Istoria Comăneștilor*, și anume: *Viața la țară, Tânase Scatin și În război*, au apărut de asemenea în „*Biblioteca pentru toți*”. În noul roman „*Îndreptări*” dl Duiliu Zamfirescu cu o artă desăvârșită, în pagini pline de poezie, dă admirabila figură a unei femei din țara noastră, care vibrează de patriotizm și durere pentru neamul nostru și care, mai presus de toate caută regenerarea și înălțarea unei familii din țară, în sânul

cărcia a intrat prin căsătorie. Și ce frumoase figuri de oameni cum se cade și cu dragoste de neam defilează sub ochii noștri când d-l Zamfirescu ne descrie un sat de dincoace. Tot în acest roman, autorul face o evocare a Italiei și deodată glorifică figurile mari ale neamului, grație cărora s'a născut România de astăzi. Îndemnăm publicul să și procure noul roman al d-lui Duiliu Zamfirescu, și în primul rând recomandăm tineretului această operă în care va găsi o întărire a idealului său național. Cereți în toate librăriile catalogul complet al acestei „Biblioteci pentru toți” care se sporește în mod regulat cu câte 2 volume noi pe fiecare săptămână și care până în prezent cuprinde peste 400 de volume, îmbrățișând capo d'opere d'ale literaturilor române și străine.

Practicant de apotecă,

află aplicare în farmacia subscrisului. Cel puțin **6 clase** gimnaziale să recer negreșit.

Pentru informații mai de aproape a se adresa :

Cornel Demeter

farmacist, Orăștie (Szászváros)

„Familia Română“

revistă ilustrată

apare în fiecare săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv,
(Sfaturi, Curierul Modei, Găcituri.)

Abonații noi pot primi toate numerele dela început.

Abonamentul e de 10 coroane pe un an.

Budapesta
19--52 [4] Adresa : v. Strada Csáky 23.

R. G R A U și fiul, păpuțar

Karánsebes („LA CIZMA ROȘIE“)

Telephon 47. — In casa institutului pedagogic-teologic diecezan. — Telephon 47.

Depositul cel mai mare în ghete fine de dame, domni și băeți.

Unicul depozit al renumitelor fabricate a toată lumea

„Kobrak“ și „Danubia“

și ghete veritabil americane.

Gătirea ghetelor fine și moderne după măsură.

Reparaturi prompt și ieftin.

32 52 [3]